

13/3

ma. 9/1

REPUBLIKA HRVATSKA
ŽUPANIJSKO DRŽAVNO ODVJETNIŠTVO
U KARLOVCU
20-04-1999
Vijećnost

K-12/97-35

U IME REPUBLIKE HRVATSKE
PRESUDA

20-04-1999
X14888

županijski sud u Karlovcu u vijeću sastavljenom od sudaca ovog suda Mladena Kosijera, kao predsjednika vijeća, te Jasminke Jerinić-Mušnjak, i sudaca porotnika Andreje Anzić-Paić, Đurđe Slavica i Milke Martinjaš, kao članova vijeća, uz sudjelovanje zapisničara Jadranke Galović, u kaznenom predmetu protiv I opt. Slavka Orlića i dr., zbog kaznenog djela iz čl.120.st.1. OKZRH, nakon glavne i javne rasprave zakazane povodom optužnice Županijskog državnog odvjetništva u Karlovcu broj KT-49/93 od 3. lipnja 1994.g., dovršene dana 13.travnja 1999.g., a koja je provedena u odsutnosti optuženika, te u nazočnosti županijskog državnog odvjetnika u Karlovcu Dragana Novosela, te branitelja po službenoj dužnosti Darka Šantića, odvjetnika iz Karlovca, kada je presuda javno objavljena

presudio je

I opt. SLAVKO ORLIĆ, sin Dušana, r.10.12.1948.g. u Kordunskom Ljeskovcu, Općina Slunj, sa posljednjim poznatim prebivalištem u Koranskom Lugu kbr. 161, Općina Slunj, Srbin, zemljoradnik,

II opt. NIKOLA DRAŽIĆ, sin Dragoja, r. 1.8.1962.g. u Slunju, Općina Slunj, sa posljednjim poznatim prebivalištem u Mašvini kbr. 81, Srbin, zemljoradnik,

2 (MP+1070)

III opt. DRAGAN MAGDIĆ zv. "Zorin", sin Rade, r. 25.1.1954.g. u Donjem Furjanu, Općina Slunj, sa posljednjim prebivalištem u Donjem Furjanu kbr. 60, Srbin, djelatnik,

k r i v i s u

što su:

u siječnju 1992.godine kao pripadnici nelegalnih formacija tzv. "SAO Krajine", i to III. bataljona 3. Kordunaške brigade u Lađevačkom Selištu, Općina Slunj, protivno IV Ženevskoj konvenciji o zaštiti građanskih osoba u vrijeme rata od 12.kolovoza 1949.g., a posebno protivno dijelu IV, Glava II i III, 5. Dopunskog protokola uz Ženevske konvencije od 12.kolovoza 1949.g., o zaštiti žrtava međunarodnih oružanih sukoba, palili kuće i gospodarske objekte hrvatskog stanovništva, te ubijali preostale Hrvate, pa su tako:

- a) dana 18. siječnja 1992.g. najprije zapalili kuću Nikole Valentića, a zatim hicima iz puške lišili života Juru Valentića, polili ga benzinom i zapalili u gospodarskoj zgradi,
- b) dana 21.siječnja 1992.g. u kući broj 35 ubili Ivana Radočaja, Milu Radočaja, Antu Radočaja i Baru Radočaj, a zatim zapalili kuću tako da su leševi izgorjeli,
- c) istog dana u kući broj 33 ubili hicima iz puške Rozu Radočaj i Zoru Potnar,
- d) dana 23.siječnja 1992.g. u kući broj 50 ubili Ivana i Anku Morosavljević, nakon čega su kuću zapalili,

dakle, kršeći pravila međunarodnog prava za vrijeme oružanog sukoba ubijali civilno stanovništvo,

čime su počinili kazneno djelo protiv čovječnosti i međunarodnog prava – ratnim zločinom protiv civilnog stanovništva – označeno i kažnjivo po čl.120.st.1. OKZRH,

pa se temeljem čl.120.st.1. OKZRH

o s u đ u j u

na kaznu zatvora u trajanju od 20 (dvadeset) godina svaki.

Temeljem čl.90.st.4. ZKP optuženici se oslobađaju snaranja troškova kaznenog postupka te isti padaju na teret proračuna.

Obrazloženje

Županijsko državno odvjetništvo u Karlovcu, optužnicom od 3. lipnja 1994.g. broj KT-49/93 optužilo je optuženike da su počinili kazneno djelo pobliže činjenično i pravno opisano u izreci presude.

Optuženicima je suđeno u odsutnosti u skladu s rješenjem ovog suda od 10.lipnja 1994.g., broj K-18/94-17, pa obzirom da su bili nedostupni sudu, nisu iznijeli obranu.

U tijeku dokaznog postupka sud je proveo dokaz saslušanjem svjedoka Tome Hrvojevića, Mijata Malinara, Juraja Jurašina i Roze Pleš, a suglasnošću stranaka pročitao iskaz svj. Jelene Cvitković i Jose Lončara, te pročitao podatke iz terminala za optuženike, izvršio uvid u fotodokumentaciju kao i u zapisnik o ekshumaciji. Na osnovu ovako provedenog dokaznog postupka utvrđeno je da su optuženici počinili utuženo kazneno djelo.

Obzirom na odustanak ŽDO od prijedloga radi saslušanja svj. Milke Turkalj, to stoga sud istu nije saslušavao, a koja je inače sestra II opt. i koja je u ranijem tijeku postupka prihvatila blagodat svjedočenja.

Svjedok Jelena Cvitković sestra pok. Anke Morosavljević iskazala je sasvim određeno, a nakon što je opisala na koji način je došla sa privremeno okupiranog područja RH, kako su ubijeni njezina sestra i njezin suprug Tomo Morosavljević. Svjedokinja je najprije iskazala da joj je poznato da je izgorjela kuća Nikole Valentića i sjenik Jure Valentića, a da se po selu pričalo da su ga ubili i bacili u vatru. Potom je iskazala da je vidjela da je u potpunosti izgorjela kuća njezinog brata Mile i da su zajedno sa kućom izgorjeli njezina braća, sin Ante i Bara Radočaj, a također da su isti dan ubijene Roza Radočaj i Zora Potnar. Posebno je navela da je suprug od njezine sestre pok. Ivica Morosavljević išao na mjesto izgorjele kuće Radočaja, da je naglasio kada se vratio da nije primjetio nikakvih tragova po kojima bi se moglo zaključiti da su ukućani izišli van iz kuće, već da je samo vidio tragove traktora do kuće po snijegu i tragove traktora prilikom odlaska od kuće prema Donjem Selištu. Naime, tih dana je bio snijeg tako da su se ti tragovi dobro vidjeli. Svjedokinja je iskazala da je bila sa Ankom i Ivom Morosavljević neposredno prije nego što su ubijeni, da je ona pobjegla i kada se vratila da je vidjela da je kuća izgorjela a nikakvih tragova nije bilo da bi se moglo zaključiti da su ovi napustili kuću.

Svj. Tomo Hrvojević iskazao je da je u njihovo selo u nekoliko navrata dolazio veliki crveni traktor marke "Ferguson" koje je vozio Nikola Dražić, a s njim na traktoru dolazili su Orlić Slavko i njegov brat te Miković Nedeljko zv. "Dobri" i da su u jednom navratu i njemu prijetili. Glede ubojstva Jure Valentića svjedok navodi da je najprije iz pravca njegove kuće čuo pucnjavu, a kada je

došao do ruba šume da je od kuće Jure Valentića uočio da odlazi crveni traktor, te po dolasku do kuće da je vidio da gori sjenik, nakon čega Juru Valentića nisu nikada više vidjeli. Svj. je sasvim određeno iskazao da je u njihovo selo dolazio samo jedan takav traktor i niti jedan drugi u to vrijeme nije dolazio. Glede ubojstva Radočaja svjedok navodi da su vidjeli da gori kuća te da je naišao sin Franje Magdića koji je bio s njim u njegovoj kući te ih je obavijestio da se je čula pucnjava i da gori kod Radočaja, nakon čega je zajedno s Franjom Magdićem i Ivanom Morosavljevićem otišao do kuće Radočaja pa su vidjeli da su obadvije kuće Radočaja izgorjele, a nikoga od ukućana nije vidio tog puta niti kasnije. Bilo koga od Radočaja nije vidio. Potpuno određeno potvrđuje da su se vidjeli tragovi traktora po snijegu, a nakon što su došli do kuće Roze Radočaj da su vidjeli da su ubijene Roza Radočaj i Zora Potnar. U daljnjem dijelu iskaza svj. je detaljno opisao kako su išli tražiti pomoć u Slunj, a po povratku u zatekli Dražić Nikolu koji je bježao te da je jedan od pripadnika milicije tzv. "SAO Krajine" koji je bio u njihovoj pratnji pucao prema Dražiću ali ga nije pogodio. Kada su išli po pomoć u Slunj kazao je Morosavljević Ivanu i Anki da idu zajedno sa njima no oni su odustali i vratili se natrag u svoju kuću. Drugog dana kada su se vratili sa njihovom "milicijom" uočili su da kuća Morosavljevića gori i nije bilo nikakvih tragova pa zaključuje da su morali smrtno stradati. No dodaje da je tu prepoznao traktor crveni Ferguson 560 i da su upravo tim traktorom optuženici harali po selu, a tim traktorom je upravljao II opt. Nikola Dražić. Glede krivaca za zločine svj. je iskazao da mu je Milan Cimeša rekao da su uhvaćeni Slavko Orlić, njegov brat, Nikola Dražić i Miljković Nedeljko te da ih se ispituje o ubojstvu ovih osoba. Dodao je da je od sestre II optuženika Milke Turkalj čuo da je II opt. Dražić navodno poginuo, međutim, on u to ne vjeruje jer da ga sestra vjerojatno štiti, a da oni sve lažu. Također je potvrdio da je kuća od Mile Radočaja bila drvena, stara, od hrastovih brvana a od Ivana Radočaja nova, od jelovih brvana i obložena lamperijom.

Svj. Joso Lončar u suštini je iskazao isto kao svj. Tomo Hrvojević, time da je nadopunio da je njegova kuća udaljena od kuće Radočaja oko 200m, da je negdje u vrijeme ručka oko 11,00 sati čuo zvuk traktora, nakon čega su se čuli rafali iz automatskog oružja iz pravca kuće Radočaja te da je padao snijeg, pa kada su primjetili da gori sjenik Radočaj Roze da im je to bio znak da bježe, pa su pobjegli u šumu, a nakon toga došli do kuće Tome Hrvojevića gdje su čuli da je sve izgorjelo i da su ovi pobijeni. Po povratku iz Slunja da je vidio da gori njegova kuća te uočio traktor i tada uočio Nikolu Dražića koji je bio blizu njegove kuće i koji je bježao.

Svj. Mijat Malinar potvrdio je da su sa traktorom dolazili uvijek optuženici Nikola Dražić, Orlić Slavko i Dragan Mandić i da ih je svu trojicu od prije poznavao, te da su po selu pljačkali i maltretirali ljude i da su oni čim bi čuli traktor iz sela bježali i skrivali se po šumama. Svjedok je iskazao da su i njemu prijetili i da su tada bili sva trojica, te da su mu stavljali nož pod vrat i govorili da će mu odrezati uši i iskopati oči. Sasvim određeno je iskazao da su

jedne zgođe trojica opt. prošli na traktoru pokraj njegove kuće i otišli do kuće Nikole Valentića koju su zapalili kao i čitavo stanje, a nakon toga su otišli do kuće Jure Valentića, nakon čega su ovoga ubili, polili ga benzinom i zapalili.

Svj. Juraj Jurašin iskazao je da je radio razne poslove za vrijeme dok je bio u Slunju, među ostalim da je pokapao ubijene prevozeći ih svojim osobnim automobilom i da je te osobe pokapao na grobna mjesta ako su ih imali, a sve ostale kod mrtvačnice u Slunju. Navodi da je čitavo vrijeme vodio dnevnik i da je zapisao da su dana 29.1.1992.g. kamionom vlasništvo Elektre Slunj dovezena dva lijesa u kojima su bile Zora Potnar i Roza Radočaj te ih je ukopao također na dijelu terena u blizini mrtvačnice u Slunju, jednu do druge.

Svj. Roza Pleš iskazala je da je viđavala svu trojicu opt. koji su obično prolazili traktorom pored njezine kuće. Međutim, nije vidjela kako su stradali oštećenici, ali se sjeća da toga dana kada su stradali Radočaji, da im je baš Slavko Orlić zabranio da napuštaju kućni krug i tako ne vide kuda se oni kreću. Od drugih sumješтана čula je da su upravo toga dana stradali Radočaji.

Iz zapisnika Županijskog suda u Karlovcu Kir 267/97 o izvršenoj ekshumaciji proizlazi da su na mjestu Lađevačko Selište, lokacija br. 1, pronađeni posmrtni ostaci Radočaj Ivana, Radočaj Roze, Radočaj Mile, Radočaj Bare, Radočaj Ante, Morosavljević Ivana i Morosavljević Anke, a što je sve također potkrepljeno priloženom fotodokumentacijom a iz koje je vidljivo da je izvršena ekshumacija 25.9.1996.g. na groblju u Slunju posmrtnih ostataka Potnar Zore kao i Radočaj Roze.

Tijekom dokaznog postupka nedvojbeno je utvrđeno da su upravo optuženici bili pripadnici paravojnih četničkih formacija i to 3. bataljona, 3. Kordunaške brigade čije je sjedište bile u Salopek Lukama i da su stalno dolazili u Lađevačko Selište traktorom, ispitivali ljude, tukli ih, tražili oružje, dakle, da su dolazili s određenom svrhom kontrole naselja i stanovništva u naselju. Nadalje proizlazi da je nesporno utvrđeno da su u siječnju 1992.g. u Lađevačkom Selištu ubijeni i zapaljeni Jure Valentić, Ivan, Mile, Ante i Bara Radočaj, te Ivan i Anka Morosavljević, te da su ubijene ali nisu zapaljene Roza Radočaj i Zora Potnar.

Iz iskaza svih saslušanih svjedoka iz Lađevačkog Selišta proizlazi nesporan zaključak da su ubojice dolazili na traktoru, a svjedoci su ih ili vidjeli ili su čuli traktor, ili su pak vidjeli u snijegu tragove traktorskih guma, te tragove dolaska osoba od traktora do kuće ubijenih. Tako iz iskaza svjedoka Tome Hrvojevića proizlazi da su na traktoru uvijek bili Nikola Dražić i Slavko Orlić, a da je u grupi koja je ubijala sasvim sigurno bio Nikola Dražić prilikom ubojstva obitelji Morosavljević proizlazi kako iz iskaza ovog svjedoka tako i iz iskaza svj. Jose Lončara. Svj. Roza Pleš također je potvrdila da je vidjela svu trojicu opt. i da im je upravo I opt. Slavko Orlić zabranio da napuštaju kuću i da su upravo toga dana stradali Radočaji. Nadalje vidljivo je da i svj. Mijat Malinar potvrđuje

da je svu trojicu opt. poznavao i potpuno određeno je potvrdio i opisao kako su optuženici došli do kuće Nikole Valentića koju su zapalili a potom kako su ubili Juru Valentića, polili benzinom i zapalili. Uvjerljivo je sve te događaje opisala svjedokinja Jelena Cvitković koja je opisala kako su ubijeni Anka Morosavljević i Tomo Morosavljević te kako je izgorjela kuća Nikole Valentića i sjenik Jure Valentića a isto tako kako su gorjele kuće Radočaja, a nesporno je da su ubijene Roza Radočaj i Zora Potnar. Posebno je bitno da je Ivica Morosavljević koji je išao na mjesto izgorjele kuće Radočaja naglasio da nije primjetio nikakvih tragova oko kuće, po snijegu, da bi ukućani izašli van već samo tragove traktora kojim su tu došli optuženici. Svj. Tomo Hrvojević također je potvrdio da je vidio ubijene Rozu Radočaj i Zoru Potnar a po povratku do kuće Morosavljevića idućeg dana sa pripadnicima milicije tzv. "SAO Krajine" uočio je traktor Ferguson kao i Dražić Nikolu koji je bježao. Analizom iskaza ovih svjedoka i njihovom povezanošću sve ukazuje da su upravo ta zlodjela počinili optuženici.

Potrebno je cijeniti da se sve to zbivalo na privremeno okupiranom području RH na kojem se veoma teško dolazilo do podataka i da je hrvatski živalj bio uplašen pa kada su svjedoci iskazali da su od pripadnika milicije tzv. "SAO Krajine" čuli da su Nikola Dražić i Slavko Orlić bili na vojnom poligonu i da su saslušavani u svezi ovih ubojstava, tada i taj dio njihovog iskaza daje osnova za zaključak da su opt. počinili ovo kazneno djelo. Također je potrebno dodati da upravo temeljem zapisnika o ekshumaciji i na osnovu priložene fotodokumentacije je nesporno utvrđeno da su oštećenici ubijeni i stradali na način kako to iskazuju tijekom postupka saslušani svjedoci.

Dakle, iz dokaznog postupka proizlazi da su pripadnici neprijateljskih postrojbi, optuženici, koji su očito u Lađevačko Selište dolazili prema naredbama, a u svrhu svakodnevnog kontroliranja okupiranog teritorija, prilikom ovakvih obilazaka lišili života 9 osoba, pa se opravdano može zaključiti da se ne radi o njihovom samovoljnom djelovanju, već o djelovanju u okviru dobivenih naredbi i općeg ponašanja paravojnih četničkih formacija na tom području. Naime, nesporno je da su na području Općine Slunj za vrijeme privremene okupacije građani hrvatske nacionalnosti premlaćivani, da im je otimana imovina, da su ubijani, te da su općenito zastrašivani a sve sa svrhom da se Hrvati isele sa tog područja. Upravo ovakovo svakodnevno ponašanje četničkih formacija na području Općine Slunj daje osnova za tvrdnju da je ubijanje imenovanih civila u Lađevačkom Selištu, paljenje njihovih tijela i kuća učinjeno u svrhu zastrašivanja, dakle, u sklopu provođenja politike etničkog čišćenja.

Dakle, možemo zaključiti da je potpuno nesporno iz iskaza svjedoka da su upravo optuženici lišili života oštećenike navedene u izreci presude na okrutan način i pritom ih zapalili, većinom i to naprosto stoga što su bili Hrvati po

nacionalnosti koji su se još zatekli na tada privremeno okupiranom području od strane nelegalnih paravojnih formacija i dakle oštećenici nisu na bilo koji način ugrožavali optuženike jer je nesporno da su svi optuženici bili civilne osobe. Nesporno je također da su oštećenici kao civili ubijeni u svojim kućama i da nisu ugrožavali optuženike, pa imajući u vidu Ženevske konvencije koje posebno štite civilno stanovništvo i da su opt. kao pripadnici paravojnih oružanih formacija upravo ubijali civilno stanovništvo kao što se navodi u izreci presude nesporno je da su postupili protivno odredbama Ženevskih konvencija i da su takvim postupkom ostvarili bitna obilježja utuženog kaznenog djela.

Prilikom odmjeravanja kazne sud nije raspolagao sa elementima koje bi mogao eventualno uzeti u obzir kao olakotne okolnosti optuženicima no činjenica je da se doista radi o jednom postupku optuženika koji izaziva zgražanje svih normalnih osoba i koji je za svaku osudu i koji upućuje doista na izživljavanje svih optuženika te cijeneći da je 9 osoba smrtno stradalo upravo zbog takovih postupaka svih optuženika vijeće ovog suda bilo je mišljenja da se svrha kazneno pravne zaštite može postići samo izricanjem najstrože zapriječene kazne.

Budući su optuženici nedostupni sud je odlučio da trošak postupka pada na teret proračuna.

U Karlovcu, 13. travnja 1999.g.

ZAPISNIČAR:

PREDSJEDNIK VIJEĆA:

Jadranka Galović v.r.

Mladen Kosijer v.r.

POUKA O PRAVNOM LIJEKU:

Protiv navedene presude nezadovoljna stranka ima pravo izjaviti žalbu u roku od 15 dana računajući od dana primitka pismenog otpravka presude. Žalba se podnosi Vrhovnom sudu Republike Hrvatske, pismeno u tri istovjetna primjerka. Branitelju optuženika kojim je suđeno u odsutnosti rok za podnošenje žalbe počinje teći protekom 8 dana, za koje vrijeme je presuda bila izvještena na oglasnoj ploči suda.

DNA:

1. ŽDOK – na KT-49/93
2. Slavko Orlić, putem oglasne ploče
3. Nikola Dražić, putem oglasne ploče
4. Dragan Mandić, putem oglasne ploče
5. Darko Šantić, odvjetnik iz Karlovca

Za točnost otpravka ovlašten službenik

